

Što određuje ciljeve učenja?

Uloga ličnosti i strategija učenja u odabiru ciljnih orijentacija

---

dr.sc. Iris Marušić

Jelena Matić

dr.sc. Saša Puzić

Centar za istraživanje i razvoj obrazovanja,
Institut za društvena istraživanja u Zagrebu

Uvod

- Ubrzani ritam promjena → cjeloživotno učenje kao nužnost
- Europski okvir temeljnih kompetencija za cjeloživotno učenje
- Učiti kako učiti (eng. learning to learn, LTL) - kompetencija koja podržava sve aktivnosti učenja

Temeljna kompetencija: učiti kako učiti

- o Odnosi se na različite kognitivne i afektivne faktore koji su ključni za primjenu postojećih znanja u novim zadacima i zahtjevima učenja (Hautamaki et al., 2002)
- o Kompetentnost i spremnost prilagodbe novim zadacima
- o Da bismo bolje razumjeli i unaprijedili učeničku LTL kompetenciju, potrebno je razumijevanje odnosa među komponentama te kompetencije
- o Problem mjerenja: konceptualizacija i operacionalizacija kompetencije

Temeljna kompetencija: učiti kako učiti

- o Dvije bitne komponente koje predviđa definicija kompetencije učiti kako učiti iz EU okvira...

ciljne orijentacije
strategije učenja

...operacionalizirane su kao aspekt samoreguliranog učenja

Strategije učenja (Lončarić, 2008)

Kognitivne strategije:

- Kontrola procesa i ishoda učenja
- Usmjerenost na min. zahtjeve
- Nepovezano memoriranje
- Ponavljanje i uvježbavanje
- (Re)organizacija materijala
- Primjena i transformacija
- Kritičko mišljenje
- Elaboracija

Motivacijske strategije:

- Samohendikepiranje
- Vanjska atribucija neuspjeha
- Upravljanje vremenom i okolinom učenja
- Obrambeni pesimizam
- Određivanje ciljeva
- Poticanje truda

Ciljne orijentacije

- o Integrirani uzorak uvjerenja koja dovode do različitih načina pristupa, angažiranja i reagiranja na situacije postignuća (Ames, 1992)
- o Ciljna orijentacija na učenje – poboljšavanje razine znanja, razumijevanja, vještina i kompetentnosti (Rupčić i Kolić-Vehovec, 2004)
- o Ciljna orijentacija na izvedbu – pokazivanje visoke sposobnosti i dobivanje pozitivne procjene od strane drugih (Rupčić i Kolić-Vehovec, 2004) i/ili ekstrinzičnih nagrada (Dweck i Legget, 1988)

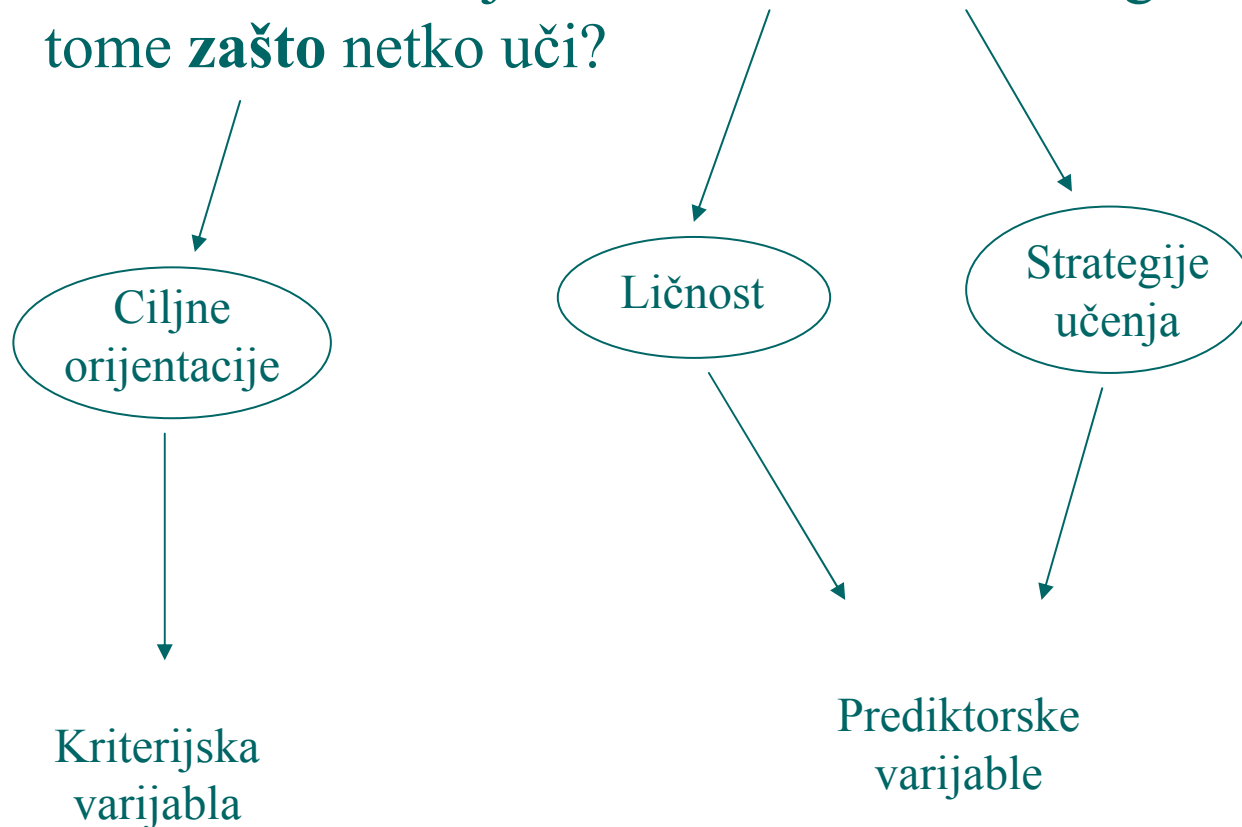

Ličnost

- o Big Five: ekstraverzija, ugodnost, savjesnost, neuroticizam, otvorenost
- o Neke dimenzije ličnosti prediktori su obrazovnih postignuća i procesa koji do njih dovode

- o Koliko informacija o tome **tko** i **kako** uči govori o tome **zašto** netko uči?

Problemi i uзорak

- o Ispitati povezanost osobina ličnosti te kognitivnih i motivacijskih strategija učenja s ciljnom orijentacijom na učenje te ciljnom orijentacijom na izvedbu
- o N= 624
- o Učenici i učenice 8. razreda
- o 36 osnovnih škola grada Zagreba i Zagrebačke županije
- o 54 % djevojaka

Instrumenti

- o Skale ciljne orijentacije na učenje i izvedbu iz upitnika Skala uzoraka adaptivnog učenja - PALS (Midgley i sur., 2000)
- o BFI upitnik za djecu (John & Srivastava, 1999)
- o Skale kognitivnih i motivacijskih strategija učenja iz Upitnika kognitivnih i motivacijskih komponenti samoreguliranog učenja (Lončarić, 2011)

Analiza rezultata

- o Hijerarhijskom regresijskom analizom ispitan je doprinos spola, osobina ličnosti te motivacijskih i kognitivnih strategija učenja objašnjenju varijance ciljne orijentacije na učenje te ciljne orijentacije na izvedbu.

1. SPOL

Spol

2. LIČNOST

Ekstraverzija

Ugodnost

Savjesnost

Neuroticizam

Otvorenost

3. MOTIVACIJSKE STRATEGIJE

Samohendikepiranje

Vanjska atribucija neuspjeha

Upravljanje vremenom i
okolinom učenja

Obrambeni pesimizam

Određivanje ciljeva

Poticanje truda

4. KOGNITIVNE STRATEGIJE

Kontrola procesa i ishoda

Usmjerenost na min. zahtjeve

Nepovezano memoriranje

Ponavljanje i uvježbavanje

(Re)organizacija materijala

Primjena i transformacija

Kritičko mišljenje

Elaboracija

Koje varijable predviđaju odabir ciljne
orijentacije na učenje?

Legenda:

Varijabla (bold) – beta koeficijenti značajni (i) nakon uključivanja zadnjeg bloka varijabli u hijerarhijsku regresijsku analizu ($p < 0.05$)

Varijabla (italic) - beta koeficijenti bili su značajni u nekom od prethodnih koraka analize, ali ne i nakon uključivanja zadnjeg bloka varijabli u hijerarhijsku regresijsku analizu

1. SPOL ($\Delta R^2=3.0\%$)

Spol

2. LIČNOST ($\Delta R^2=25.4\%$)

Ekstraverzija ($\beta=.088$)

Ugodnost

Savjesnost

Neuroticizam

Otvorenost ($\beta=.117$)

**3. MOTIVACIJSKE STRATEGIJE
($\Delta R^2=19.0\%$)**

Samohendikepiranje

**Vanjska atribucija neuspjeha
($\beta=-.212$)**

**Upravljanje vremenom i
okolinom učenja ($\beta=.118$)**

Obrambeni pesimizam

Određivanje ciljeva

Poticanje truda

**4. KOGNITIVNE STRATEGIJE
($\Delta R^2=4.1\%$)**

**Kontrola procesa i ishoda
($\beta=.190$)**

Usmjerenost na min. zahtjeve

Nepovezano memoriranje

Ponavljanje i uvježbavanje

(Re)organizacija materijala

Primjena i transformacija

Kritičko mišljenje

Elaboracija ($\beta=.116$)

Koje varijable predviđaju odabir ciljne orijentacije na učenje?

- o Izraženiju ciljnu orijentaciju na učenje imaju učenici koji su ekstravertirani i otvoreniji prema iskustvu, vlastiti neuspjeh manje pripisuju vanjskim faktorima, bolje upravljaju vremenom i okolinom učenja, bolje kontroliraju vlastite procese i ishode učenja te se u učenju više koriste strategijom elaboracije.
- o Učenici koji preuzimaju odgovornost za učenje, dobro organiziraju i nadziru svoje učenje i ishode
- o $R=0.717$; $R^2=51.5\%$

Koje varijable predviđaju odabir ciljne
orijentacije na izvedbu?

1. SPOL ($\Delta R^2=1.9\%$)

Spol ($\beta=.186$)

2. LIČNOST ($\Delta R^2=5.1\%$)

Ekstraverzija

Ugodnost ($\beta=-.120$)

Savjesnost ($\beta=.131$)

Neuroticizam

Otvorenost

3. MOTIVACIJSKE STRATEGIJE ($\Delta R^2=11.5\%$)

Samohendikepiranje
Vanjska atribucija neuspjeha
Upravljanje vremenom i
okolinom učenja
Obrambeni pesimizam
($\beta=.117$)
Određivanje ciljeva
Poticanje truda ($\beta=.173$)

4. KOGNITIVNE STRATEGIJE ($\Delta R^2=3.9\%$)

Kontrola procesa i ishoda
Usmjerenost na min. zahtjeve
Nepovezano memoriranje
($\beta=.175$)
Ponavljanje i uvježbavanje
(Re)organizacija materijala
Primjena i transformacija
Kritičko mišljenje
Elaboracija

Koje varijable predviđaju odabir ciljne orijentacije na izvedbu?

- o Izraženiju ciljnu orijentaciju na izvedbu imaju dječaci, a povezana je s većom savjesnošću, većim naglaskom na ulaganje truda te učestalim nepovezanim memoriranjem.
- o Uporni i savjesni, a površni – oportunistički pristup
- o $R=0.472$; $R^2 = 22.3\%$

Zaključna razmatranja

- Odabiri ciljnih orijentacija mnogostruko determinirani
- 51% V ciljne orijentacije na učenje vs. 22% V ciljne orijentacije na izvedbu → ostali faktori?
- Savjesnost kao prediktor orijentacije na izvedbu?

Zaključna razmatranja

- Složeni međuodnosi komponenata LTL kompetencije
→ potrebno djelovanje na više razina
- Razvoj kompetencije temeljiti na empirijskim pokazateljima iz pojedinih obrazovnih konteksta

Zahvaljujem na pažnji!

Kontakt:

matic@idi.hr